

Föreningen Sveriges kommunala familjerådgivare KFR.

KFR:s Auktorisationskommitté – bakgrund och historik 1994-2011.

Ingrid Rönnqvist, Södertälje med inspiration från tidigare rapport av Margareta Nyqvist Asker, Halmstad.

Fr o m 1994 har möjlighet funnits för familjerådgivare i Sverige att erhålla auktorisation. Varför behövs då auktorisation, vad är syftet med detta och vad krävs? Det mesta har sin historia, vilket också gäller auktorisation av familjerådgivare.

Familjerådgivningen i Sverige har funnits sedan 1950-talet som offentlig verksamhet. Efter hand som familjerådgivningen har byggts ut i landet har behovet blivit allt större för familjerådgivarna att profilera sig och finna en klar identitet. Bildandet 1966 av vår förening KLFR (Föreningen Kommunal- och Landstingsanställda Familjerådgivare), nuvarande KFR, bidrog i hög grad till detta. Under efterföljande år blev diskussionerna bland familjerådgivarna många och långa vad gäller synen på vårt behandlingsarbete. Det har diskuterats utbildning och fortbildning, social casework, psykodynamisk och systemteoretisk kunskap, parterapiutbildning och sexologiutbildning m.m. Styrelsen för KFR har fortlöpande fört diskussionen framåt. En utmärkt beskrivning av familjerådgivningens framväxt finns i Anna-Karin Collinds avhandling ”Äktenskap, konflikter och rådgivning – från medling till samtalsterapi”, Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet, 2001. Carlsson Bokförlag.

Under minst tjugo år var familjerådgivningsverksamheten i Sverige föremål för utredningar vad gäller tillhörighet och huvudmannaskap. Skulle vi överhuvudtaget få finnas till som offentlig verksamhet, skulle familjerådgivningen ingå i socialtjänsten eller vara en del av barnpsykiatri? Alla utredningar visade slutligen på att familjerådgivning och relationsbehandling i framförallt parrelationer är en unik verksamhet med krav på speciell kompetens.

Då familjerådgivningen 1995-01-01 blev en lagstadgad skyldighet för kommunerna möttes detta både med oro och med tillfredsställelse. Det talades om legitimation, något som dock visade sig vara svårt att genomföra och det talades om auktorisation. Den skulle fungera som en vägledning för kommunerna för att få familjerådgivare med lämplig kompetens. Under 1993 verkade styrelsen med ordförande Sivor Simfors, Skövde och i synnerhet vice ordförande Mats Wretås, Kalmar kraftfullt för att auktorisation av familjerådgivare skulle bli möjlig. Det var bråttom då det blivit tydligt att kommunerna skulle överta huvudmannaskapet för familjerådgivningen, vilket också skedde genom riksdagsbeslut i december 1993 med början att gälla från 1995-01-01.

Efter att KFR:s utbildningsgrupp och föreståndarmötet för landets samtliga föreståndare enhälligt hade tillstyrkt förslaget beslutade styrelsen 1993-11-20 att införa auktorisation för familjerådgivare fr o m 1994-01-01. En auktorisationskommitté utsågs och bestod av Margareta Nyqvist Asker, Halmstad, Hanna Rosenkrantz, Nyköping och Ingrid Rönnqvist, Södertälje.

Auktorisationskommittén gjorde kostnadskalkyler, utformade ansökningsblanketter och auktorisationsbevis, ombesörjde utskick till medlemmarna och föreslog regler och krav för auktorisationen, vilka styrelsen senare beslutade om. De första auktorisationerna utfärdades av styrelsen i mars 1994. Det var fortfarande bråttom, eftersom osäkerhet fanns hur kommunerna skulle organisera familjerådgivningen fr o m 1995. Redan verksamma familjerådgivare behövde visa att det fanns kompetens.

Kraven för auktorisation är följande:

- Medlemsskap i KFR sedan minst fyra år (tidsgräns infördes 2006).
 - Arbetat som familjerådgivare under minst fem år med minst 0,75% tjänstgöringsgrad.
 - Relevant vidareutbildning om minst 30 poäng (t ex kurs i psykosocialt behandlingsarbete, grundläggande psykoterapiutbildning, parterapiutbildning, familjeterapiutbildning eller annan jämförbar utbildning).
 - Genomgången individualterapi 50 timmar alt. gruppterapi 120 timmar.
 - Handledning inom familjerådgivningens ram med minst 200 timmar varav 60 timmar individuell introduktionshandledning.
- Vissa övergångsregler gällde under 1994-1995 och 2006-2008.

Under de två första åren strömmade ansökningarna in och 108 av föreningens sammanlagt ca 200 medlemmar blev auktoriserade. I landet fanns då 294 familjerådgivare anställda (mars 1995). Under de följande åren har antalet ansökningar varierat från ca tio till tjugofem årligen. De flesta har beviljats auktorisation vid första ansökan, medan några har fått ett s.k. kompletteringsbesked om vad som fattas och har kunnat auktoriseras senare när komplettering har skett. Fram tom 2011-06-30 har totalt 284 familjerådgivare blivit auktoriserade.

Vid föreningens årsmöte 2006 beslutades att införa krav på medlemskap i minst fyra år före ansökan om auktorisation, att fortsatt medlemskap (aktivt eller passivt) krävs för att få använda sig av "auktorisering för familjerådgivare" och att återtagande av auktorisation sker vid utträde ur KFR. Av alla hittills auktoriserade har idag 141 st rätt att kalla sig auktoriserade familjerådgivare, eftersom de är aktiva eller passiva medlemmar av KFR. Det är 51% av föreningens idag 277 medlemmar. Bland de övriga auktoriserade har många gått i pension, en del har slutat som kommunala familjerådgivare och några är avlidna. Aktuell lista över auktoriserade familjerådgivare uppdateras kontinuerligt på föreningens hemsida www.kfr.nu.

Auktorisationskommittén sammanträdde den första tiden flera gånger varje år pga den stora mängden ansökningar, men de senaste tio åren har kommittén sammanträtt endast två gånger per år för att hålla kostnaderna så begränsade som möjligt. Föredragningar inför styrelsen har skett vid dessa tillfällen, varvid även policyfrågor har diskuterats. Alla ansökningar har behandlats med stor noggrannhet och alla meriter har intygats skriftligt. Formalismen har varit och är viktig för trovärdighetens skull. Dessutom har kommittén haft administrativt arbete med utskriften av auktorisationsbevis, återsändande av handlingar och omfattande mail- och telefonkontakter med medlemmar som önskat information eller som givit synpunkter.

KFR:s styrelse har hela tiden haft en viktig och drivande roll för auktorisationen och samarbetet med oss i kommittén har alltid varit gott. Ordförande sedan 1993 har varit Sivor Simfors, Skövde, Emy Karlsson, Östersund, Martin Wiklander, Stockholm, Louise Notini, Stockholm, Karin Lübeck, Mora, Dan Erlandsson, Örebro och Håkan Larsson, Lund.

Olika policyfrågor har diskuterats och kommittén har också haft några särskilda uppdrag utöver själva beredningen av medlemmarnas ansökningar.

2006 gjordes en översyn av kriterierna för auktorisation och ledde till den förändring av kriterierna för medlemskap som beskrivits ovan dvs den yttre formen med krav på lägsta tid om fyra år som medlem före ansökan, medan innehållet i kriterierna kvarstod oförändrade för att slå vakt om auktorisationens innebörd, betydelse och kontinuitet.

Samma år bereddes ansökan om registrering av varumärket "auktoriserad familjerådgivare" till Patent- och registreringsverket. Anledningen var att flera kommuner i Stockholmsområdet, som arbetar enligt kundvalsmodellen, hade börjat auktorisera (godkänna) de familjerådgivare kommunerna upprättade avtal med. Deras kriterier skiljde sig stort från dem som KFR tillämpar vid auktorisation av familjerådgivare. Tyvärr avslogs ansökan eftersom benämningen "auktoriserad familjerådgivare" inte kunde anses vara en tillräckligt särskiljande beteckning. Medlemmarna uppmanas därför att i sin titel alltid ange "av KFR auktoriserad familjerådgivare".

Auktorisation ska vara en garanti för erfarenhet, kvalitet och kompetens och stärka familjerådgivarens identitet så att klienterna erbjuds bra samtalsbehandling. På senare tid har kommunerna infört en mängd olika organisations- och driftsformer inom familjerådgivningen såsom t ex upphandling, entreprenad och kundval och det är nu kanske ännu mera nödvändigt att betona vikten av kompetens för att tillförsäkra klienterna kvalitativt god familjerådgivning och förhoppningen är att auktorisationens innehåll kan vara en vägledning för kommunerna vid anordnandet av familjerådgivning.

Kostnaderna för auktorisationskommittén under de gångna arton åren har uppgått till 115.876:- kr, vilket handlar om material- och tryckkostnader, resor och telefonsammanträden, porto samt förtäring vid sammanträden. Intäkterna för samma tid har uppgått till 124.200:- kr och består helt av inkomna auktorisationsavgifter. Arbetet har alltså hittills varit ekonomiskt självbärande. Avgiften beslutas av årsmötet och var från början 350:- kr och gällde under tiden 1994-01-01 till 2001-04-30. Under tiden 2001-05-01 till 2005-05-31 var avgiften 500:- kr och under tiden 2005-06-01 till 2010-12-31 var den 700:- kr. Sedan 2011-01-01 är avgiften beslutad till 900:-.

Medlemmarna i auktorisationskommittén har alltid sett arbetet som både stimulerande och ansvarsfullt och alla har stannat länge på sin post. Av oss som ursprungligen valdes in i kommittén arbetade Margareta Nyqvist Asker under åren 1993-2001 och Hanna Rosencrantz under åren 1993-2002. Maria Toll, Lidköping arbetade under åren 2000-2010 och Eva-Christine Dahl Lithmark, Eskilstuna deltog i arbetet under åren 2002-2011.

När jag nu slutar efter mina år 1993-2011 i auktorisationskommittén gör jag det med stor saknad men också lättnad. Vi har haft mycket roligt och trevligt tillsammans och alltid avslutat arbetsdagarna i Stockholm med något kulturellt inslag och vi har också fått stor inblick i arbetet och utvecklingen av familjerådgivning i de olika delar av landet som vi kommer ifrån.

Jag känner stort förtroende för och är glad att lämna över till våra efterträdare som också avsiktligt kommer från geografiskt spridda orter i landet. De är redan erfarna Joanna Davidsson, Trelleborg som invaldes i kommittén 2010 och Per Landberg, Stockholm och Åsa Wallander, Gävle som båda två blev invalda 2011.

Jag önskar dem lycka till med ansökningsgranskningarna men också med alla nya frågor kring hur vi kan fortsätta att kvalitetssäkra kompetensen i familjerådgivarjobbet i en föränderlig värld!

Ingrid Rönnqvist
Familjerådgivningen
Södertälje

2011-11-18

3(3)